

*Ivan Granić
Mladen Hraste
Maja Marković*

Prethodno znanstveno priopćenje

RAZLIKE U INTERESIMA STUDENATA PREMA KINEZILOŠKIM AKTIVNOSTIMA

1. UVOD I PROBLEM

Etimološki gledano (njem. *interesse*, fr. *interet*, lat. *interest*) interesi se mogu definirati kao sklonost, kao nešto do čega je nekome stalo, nešto što ga se tiče, zanimanje za nešto odnosno, bavljenje nekakvom aktivnošću. Čovjek već svojim opredjeljenjem za određene sadržaje nagovještava nešto o svojoj jačoj strani. Mogućnost izbora je korak k slobodi i izražavanju u skladu s mogućnostima i afinitetima. Vrlo je važno na vrijeme prepoznati ljudske sklonosti kako bi se interesni sadržaji mogli ponuditi i organizirati. Svaki pojedinac posjeduje neku sklonost. U ontogenetskom razvoju čovjeka sklonosti se oblikuju pod utjecajem okoline koja ga okružuje.

Osnovni cilj tjelesne i zdravstvene kulture u visokom obrazovanju je očuvanje i unapređenje zdravstvenog statusa studenata kroz primjerene tjelovježbe s tendencijom stvaranja cjeloživotne navike za tjelovježbom. Od izuzetnog interesa je prepoznati i organizirati kineziološke sadržaje prema interesima studenata. Na taj će se način zdravstveni ciljevi obveznih kinezioloških sadržaja u visokom obrazovanju puno lakše ostvariti. Tendencija odustajanja od sudjelovanja u sportu, među populacijom mladih, vidljiva je već kod viših razreda srednje škole gdje su interesi za organiziranom i stalno prisutnom tjelesnom aktivnošću minorni i uglavnom su usmjereni prema fizički manje zahtjevnim aktivnostima (Blažević i sur., 2009), posebno kod učenika. Postoji nekoliko studija koje se bave utvrđivanjem i objašnjavanjem interesa kod studentske populacije (Hraste i sur., Vračan i sur., 2009, Gelemanović i sur., 2010). Pretpostavka je da će se implementacijom kinezioloških sadržaja koji su posebno zanimljivi studentima stvoriti trajna navika za tjelovježbom. Osim toga, utvrđujući i uvažavajući interese studenata podiže se motiviranost za bavljenjem kineziološkom aktivnošću. Interesi kao motivacijski faktori kod studenata ovise o mnogo čimbenika. Neki od njih su: spol, struktura osobnosti, aspiracija, socijalna okolina, činjenične mogućnosti te društveno uvjetovane pojave. Cilj je ovog istraživanja utvrditi i objasniti interese studenata Učiteljskog studija Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu prema kineziološkim aktivnostima. Drugi je cilj ovog istraživanja utvrditi i objasniti razlike između kineziološki aktivnih i neaktivnih studenata Učiteljskog studija Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu u interesima prema kineziološkim aktivnostima.

2. METODE ISTRAŽIVANJA

Uzorak ispitanika je sačinjavalo 172 studenata (171 studentica i 1 student) svih pet godina Učiteljskog studija Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Iz uzorka ispitanika formirana su dva subuzorka. Prvi subuzorak je sačinjavalo 70 aktivnih studenata, odnosno studenti koji su tijekom studija osim obvezne nastave TZK upražnjavali i druge oblike tjelovježbe. Drugi subuzorak je sačinjavalo 72 neaktivna studenta, odnosno studenti koji nisu tijekom studija osim obvezne nastave TZK upražnjavali i druge oblike tjelovježbe. Istraživanje je provedeno anonimnim anketnim upitnikom koji je posebno izrađen za ovo istraživanje. Ispitanici su interese o pojedinim vrstama kinezioloških aktivnosti trebali izraziti stupnjem zanimanja s pojedinom česticom (tvrdnjom) izborom jednom od sljedećih mogućnosti: 1-s ovim se sportom ne bih nikako bavio, ni pod kojim uvjetima, 2-s ovim bih se sportom bavio u slučaju da nemam drugog izbora, 3-s ovim bih se sportom bavio povremeno ili u pogodnim okolnostima, 4-s ovim bih se sportom rado bavio, 5-s ovim sportom bih se svakako želio baviti kad bih imao mogućnosti za to. U okviru obrade podataka izračunate su frekvencije (N), postoci odgovora (%), aritmetičke sredine (AS), minimalni rezultati (Min), maksimalni rezultati (Max), standardne devijacije (SD) i medijani o interesima prema kineziološkim aktivnostima. Razlike u interesima između subuzoraka su izračunate Mann-Whitneyev U-testom.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Tablica 1. Interesi studenata prema pojedinim vrstama kinezioloških aktivnosti (N=172). (Frekvencija (N), postotak odgovora (%), aritmetičke sredine i standardne devijacije (AS±SD) te medijani (M))

Vrsta kineziološke aktivnosti	Stupanj interesa prema pojedinoj kineziološkoj aktivnosti (1-5)										AS±SD	M
	1		2		3		4		5			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Aerobika	8	4,7%	15	8,72%	34	19,77%	62	36,05%	53	30,81%	3,80±1,11	4
Atletika	75	43,6%	32	18,60%	36	20,93%	20	11,63%	9	5,23%	2,16±1,25	2
Badminton	34	19,7%	27	15,70%	37	21,51%	34	19,77%	40	23,26%	3,11±1,44	3
Bejzbol	88	51,1%	38	22,1%	34	19,77%	5	2,91%	7	4,07%	1,87±1,09	1
Biciklizam	12	6,9%	17	9,88%	38	22,1%	55	31,98%	49	28,49%	3,66±1,19	4
Body building	127	73,8%	19	11,05%	12	6,98%	11	6,4%	3	1,74%	1,51±0,99	1
Boks	117	68,0%	20	11,63%	14	8,14%	12	6,98%	9	5,23%	1,70±1,2	1
Dizanje utega	141	81,9%	15	8,72%	9	5,23%	5	2,91%	2	1,16%	1,33±0,80	1
Hokej na ledu	103	59,8%	29	16,86%	24	13,95%	9	5,23%	7	4,07%	1,77±1,13	1
Hrvanje	140	81,4%	18	10,47%	10	5,81%	2	1,16%	2	1,16%	1,30±0,73	1

Judo	96	56,8%	29	16,86%	20	11,63%	16	9,30	5	6,39%	1,94±1,28	1
Karate	89	51,7%	36	20,93%	24	13,95%	14	8,14%	9	5,23%	1,94±1,21	1
Klizanje	33	19,1%	16	9,30%	41	23,84%	43	25%	39	22,67%	3,23±1,41	3
Koturaljkanje	26	15,1%	15	8,72%	22	12,79%	52	30,23%	57	33,14%	3,58±1,41	4
Košarka	62	30,0%	30	17,44%	36	20,93%	26	15,12%	18	10,47%	2,47±1,38	2
Kuglanje	63	36,6%	28	16,28%	39	22,67%	21	12,21%	21	12,21%	2,47±1,40	2
Mačevanje	103	59,8%	29	16,86%	21	12,21%	10	5,81%	8	6,65%	1,78±1,16	1
Nogomet	77	44,7%	28	16,30%	24	13,95%	22	12,79%	20	11,63%	2,3±1,44	2
Odbojka	23	13,3%	11	6,4%	39	22,67%	47	27,33%	52	30,23%	3,55±1,34	4
Padobranstvo	63	36,6%	16	9,3%	32	18,60%	34	19,77%	27	15,7%	2,69±1,52	3
Planinarjenje	48	27,9%	21	12,21%	29	16,86%	45	26,16%	29	16,86%	2,92±1,48	3
Plesovi	10	5,8%	8	4,65%	17	9,88%	39	22,67%	98	56,98%	4,20±1,16	5
Plivanje	16	9,3%	12	6,98%	27	15,7%	57	33,14%	60	34,48%	3,77±1,26	4
Ragbi	118	68,6%	35	20,35%	12	6,98%	5	2,91%	2	1,16	1,47±0,84	1
Ronjenje	37	21,5%	18	10,47%	40	23,26%	39	22,67%	38	22,09%	3,13±1,44	3
Rukomet	35	20,3%	27	15,68%	32	18,6%	44	25,58%	33	19,19%	3,08±1,42	3
Skijanje	32	18,6%	26	15,12%	43	25%	32	18,6%	39	22,67%	3,12±1,41	3
Sport. ribolov	104	60,4%	34	19,77%	17	9,88%	10	5,81%	5	2,91%	1,69±1,06	1
Stolni tenis	48	27,9%	27	15,7%	43	25%	29	16,86%	25	14,53%	2,74±1,40	3
Tenis	30	17,4%	25	14,53%	51	29,65%	30	17,44%	36	20,93%	3,1±1,36	3
Veslanje	84	48,8%	40	23,26%	20	11,63%	19	11,05%	9	5,23%	2,01±1,24	2

Rezultate u ovoj tablici ponajprije treba promatrati s obzirom na uzorak ispitanika, dominantno studentica učiteljskog smjera pri Filozofskom Fakultetu, zbog kojeg pokazani najveći interes za plesnim aktivnostima nije iznenađujući. Plesne aktivnosti su, kao dio sveobuhvatne cjeline estetskih gibanja, u obveznom programu tjelesne i zdravstvene kulture u srednjoj školi, a često i jedan od prvih izbora u izboru aktivnosti kroz rast i razvoj te kao takve, logični su izbor osobnih preferencija studentica kao najprikladnijeg načina ostvarenje kinezioloških i osobnih preferencija. Nadalje, studentice bi se svakako ili rado željele baviti: aerobikom, biciklizmom, koturaljkanjem, odbojkom i plivanjem. Ove se preferencije mogu tumačiti iz konteksta motoričke memorije i vjerojatnog uobičajenog bavljenja rekreacijom kroz rast i razvoj (aerobika, biciklizam, koturaljkanje, plivanje), ili kroz kontekst, tzv. „ženskih sportova“, klupski organiziranih aktivnosti ili prirodnih oblika kretanja (odbojka, aerobika, plivanje). Interes za odbojkom može se povezati s uvriježenim mišljenjem kao „ženskim“ sportom odnosno ekipnim sportom bez kontakta. Povremeno ili s višim ciljem studentice bi se bavile tenisom, stolnim tenisom, skijanjem, rukometom,

ronjenjem, planinarenjem, padobranstvom, klizanjem i badmintonom. Može se zaključiti da među studenticama prevladava interes za individualnim sportovima i prema sportovima koji za njih vrlo vjerojatno predstavljaju oblik rekreacije te su im primjereniji i lakši za izvođenje i sudjelovanje. Visoko na listi nepopularnosti su u velikoj mjeri borilački sportovi, kontaktni sportovi (osim rukometa) i sportovi snage ili izdržljivosti. Iznimka su pokazani interes za padobranstvom i klizanjem koji nema uporište u prethodnom regionalnom opredjeljenju, razvojnom ili edukacijskom programu, ali ni u široko dostupnim materijalnim uvjetima pa takav rezultat iznenađuje, ali svakako su predmet novih izazova i iskušenja te uobičajene ljudske znatiželje.

Kineziološko aktivni i neaktivni studenti su se diferencirali prema odgovoru na pitanje o kineziološkoj anamnezi odnosno na pitanje o prisutnost na nekom obliku tjelovježbe tijekom cijelog studija (Hraste i sur., 2014).

Tablica 2. Interesi i razlike u interesima, prema kineziološkim aktivnostima, između kineziološki aktivnih i kineziološki neaktivnih studenata (Aritmetičke sredine (AS), standardne devijacije (SD), medijani (M), testne vrijednosti Mann-Whitneyev U-testa (U i Z) i značajnost razlika (p))

Vrsta kineziološke aktivnosti	Kineziološki aktivni studenti n=70			Kineziološki neaktivni studenti n=72			U	Z	p
	AS	M	SD	AS	M	SD			
Aerobika	3,77	4,0	1,12	3,81	4,0	1,07	2513,0	0,03	0,98
Atletika	2,16	2,0	1,25	2,18	2,0	1,23	2467,5	-0,22	0,82
Badminton	3,29	3,0	1,40	3,01	3,0	1,53	2293,5	0,94	0,35
Bejzbol	2,07	2,0	1,17	1,72	1,0	1,06	2074,0	1,98	0,05
Biciklizam	3,70	4,0	1,14	3,54	4,0	1,24	2250,0	1,14	0,25
Body building	1,76	1,0	1,24	1,31	1,0	0,70	2014,0	2,60	0,01
Boks	1,79	1,0	1,21	1,57	1,0	1,21	2095,0	2,10	0,04
Dizanje utega	1,49	1,0	1,02	1,17	1,0	0,56	2041,0	2,85	0,00
Hokej na ledu	1,84	1,0	1,15	1,68	1,0	1,12	2154,5	1,69	0,09
Hrvanje	1,26	1,0	0,64	1,31	1,0	0,69	2375,5	0,87	0,38
Judo	2,04	1,0	1,37	1,76	1,0	1,22	2299,5	1,00	0,32
Karate	2,00	1,5	1,30	1,78	1,0	1,05	2291,5	1,01	0,31
Klizanje	3,27	3,0	1,44	3,04	3,0	1,43	2265,0	1,06	0,29
Koturaljkanje	3,66	4,0	1,41	3,36	4,0	1,46	2118,0	1,69	0,09
Košarka	2,83	3,0	1,45	2,28	2,0	1,30	1888,5	2,66	0,01
Kuglanje	1,86	1,0	1,26	1,63	1,0	1,04	2306,0	0,90	0,37

Mačevanje	2,34	2,0	1,50	2,22	2,0	1,35	2202,5	1,48	0,14
Nogomet	3,69	4,0	1,28	3,58	4,0	1,36	2469,5	0,22	0,83
Odbojka	2,74	3,0	1,58	2,51	2,5	1,44	2452,5	0,28	0,78
Padobranstvo	2,94	3,0	1,49	2,76	3,0	1,47	2222,5	1,26	0,21
Planinarenje	4,14	5,0	1,24	4,14	5,0	1,15	2251,0	1,12	0,26
Plesovi	3,93	4,0	1,27	3,58	4,0	1,28	2506,5	-0,06	0,95
Plivanje	1,56	1,0	0,86	1,42	1,0	0,86	1957,5	2,39	0,02
Ragbi	3,20	3,0	1,47	2,93	3,0	1,44	2087,0	2,14	0,03
Ronjenje	3,30	4,0	1,46	2,96	3,0	1,33	2139,0	1,59	0,11
Rukomet	3,37	4,0	1,38	2,93	3,0	1,44	2179,0	1,42	0,16
Skijanje	1,56	1,0	0,93	1,83	1,0	1,15	2005,0	2,15	0,03
Sportski ribolov	2,21	2,0	1,36	2,21	2,0	1,35	2340,0	-0,84	0,40
Stolni tenis	2,74	3,0	1,41	2,71	3,0	1,36	2446,0	0,31	0,76
Tenis	3,21	3,0	1,42	3,01	3,0	1,32	2229,0	1,22	0,22
Veslanje	2,04	2,0	1,25	1,86	1,5	1,11	2278,0	1,06	0,29

Uvidom u tablicu 2 evidentno je da statistički značajne razlike u interesima prema kineziološkim aktivnostima između kineziološki aktivnih i neaktivnih studenata postoje u bejzbolu, boksu, *bodybuildingu*, dizanju utega, košarci, plivanju, ragbiju i skijanju. U većini navedenih aktivnosti statistički značajno veći interes je prisutan kod kineziološki aktivnih studenata, dok je u skijanju veći interes kod kineziološki neaktivnih studenata. Kineziološki aktivni studenti pokazuju veći interes za sadržaje (dizanje utega, košarku i plivanje) koje su vrlo vjerojatno u manjem ili većem obimu već prakticirali tijekom djetinjstva i mladosti. Naime, plivanje i košarka su sportovi koji su izuzetno razvijeni u regiji njihovog studiranja. Veliki broj djece tradicionalno su polaznici brojnih škola plivanja i košarke. Veći interes kod kineziološki aktivnih studenata za dizanjem utega vrlo vjerojatno možemo pripisati činjenici da sportsko educiranje studentice prepoznaju dizanje utega kao sastavni dio kondicijskog treninga i ne zadiru od te aktivnosti. Ženski boks, bejzbol, *bodybuilding* i ragbi sportovi su koji nemaju tradiciju i veliku popularnost u Hrvatskoj. Postoji mogućnost da kineziološki aktivnije studentice pokazuju veći interes za te aktivnosti kao traženje novih izazova i iskušenja. U budućim istraživanjima bi trebalo dopuniti istraživački upitnik s razlozima interesa prema kineziološkim aktivnostima da bi se dobila pouzdanija tumačenja razlika između kineziološki aktivnih i neaktivnih studenata.

4. ZAKLJUČAK

Prevladavajući interes za individualnim sportovima i prema sportovima koji za njih vjerojatno predstavljaju oblik rekreacije je moguće tražiti u primjerenosti, lakoći izvedbe te trendu popularnosti odabranih sportova. Na osnovi dobivenih podataka predlaže se ponuditi studentima one sportske sadržaje koji su u skladu s trendovima popularnosti, a prate želje i interese studenata. Očekivano je kako će upravo ti sportski sadržaji postići i najbolje rezultate u smislu aktiviranja i poticanja studenata na različite oblike tjelesnog vježbanja i stvaranja trajne navike za tjelovježbom. Ove bi se informacije trebale svakako u velikoj mjeri uvažiti pri organizaciji i izvođenju nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Postojanje razlika između kineziološki aktivnih i neaktivnih studenata u interesima prema kineziološkim aktivnostima mogu se pripisati većom prisutnosti aktivnih studenata u organiziranom sportu u prethodnom životnom periodu i traženju novih izazova i iskušenja u manje poznatim sportovima. Moglo bi se reći da kineziološki aktivitet otklanja tabue i proširuje interese bez uobičajenih predrasuda.

5. LITERATURA

1. Blažević, S., Bilić, Ž., Bonacin, D. (2009). Razlika parametra slobodnog vremena učenika i učenica gimnazija. *Sport Mont*, 18-20 (1), 480-484.
2. Gelemanović, I., Svoboda, T. (2010). Analiza stavova i interesa studenata prema nastavi tjelesne i zdravstvene kulture na visokom učilištu u Križevcima. *Zbornik radova, 19. ljetna škola kineziologa RH*. Poreč.
3. Hraste, M., Srhoj, Lj., Srhoj, V. (2000). Stavovi i interesi studenata o sportu i nastavi tjelesne i zdravstvena kulture. *Školski vjesnik, Split*, 29 (2), 171-178.
4. Hraste, M., Marković, M., Jelaska, I. (2014). Razlike u kineziološko-zdravstvenoj anamnezi i stavovima studenata prema kineziološkim aktivnostima. *Zbornik radova, 23. ljetna škola kineziologa RH*. Poreč.
5. Vračan, D., Pisančić, T., Slačanac, K. (2009). Stavovi prema vježbanju i interesi prema pojedinim aktivnostima studenata arhitektonskog i geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. *Zbornik radova, 18. ljetna škola kineziologa RH*. Poreč.